

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Justitiedepartementet

Yttrande över promemorian Kompletterande bestämmelser till ny EU-förordning om sprängämnesprekursorer (Ds 2019:17)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Den 20 juni 2019 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer. Sprängämnesprekursorer är kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men också missbrukas för att tillverka sprängämnen. EU-förordningen innebär huvudsakligen att de ämnen som är listade i bilaga I till förordningen, benämnda sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner, fortsatt inte får tillhandahållas till samt införas, innehas eller användas av enskilda. Medlemsstaterna kommer även fortsättningsvis kunna ha ett tillståndssystem som medger undantag från förbudet. Misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder avseende de sprängämnesprekursorer som förtecknas i bilaga I och II till EU-förordningen, benämnda reglerade sprängämnesprekursorer, ska fortsatt rapporteras till den nationella kontaktpunkten, det vill säga i Sverige till Polismyndigheten. Skyldigheten utökas nu emellertid till att omfatta fler aktörer. Det har i EU-förordningen dessutom tillkommit krav på bland annat medvetandehöjande åtgärder och utökad tillsyn. Förordningen är direkt tillämplig och promemorian innehåller förslag till kompletterande nationell lagstiftning. Förslagen till kompletterande författningar förs huvudsakligen in i lagen (2014:799) och förordningen (2014:880) om sprängämnesprekursorer.

Ändringarna innebär följande:

- Begreppen professionell användare, internetbaserad marknadsplats och reglerad sprängämnesprekursor förs in i lagen
- Möjligheten att ge tillstånd för att förvärva, införa, inneha eller använda svavelsyra förs in i lagen
- Tillståndssystemets utformning anpassas till att det numera finns övre gränsvärden för beviljande av tillstånd
- Det ska framgå av förordningen att mallen för tillstånd i bilaga III till EU-förordningen ska användas vid tillståndsgivningen
- Regleringen om märkning ska utgå ur lagen
- Bemyndiganden för MSB att utfärda föreskrifter om utformningen av tillståndsansökan och information till distributionskedjan, kontrollen vid försäljning, utövande av tillsyn över internetbaserade marknadsplatser samt tillsynsavgiftens storlek, att ansvara för att organisera medvetandehöjande åtgärder och för att begära ut uppgifter ur belastningsregistret
- Bemyndiganden för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, MSB och kommuner att ta del av de uppgifter som de ekonomiska aktörerna sparar vid en transaktion
- Kommunernas tillsynsansvar i lagen anpassas till de utökade kraven.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Det framgår av promemorian att sprängämnesprekursorer är kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men också missbrukas för att tillverka sprängämnen. EU-förordningen reglerar vilka ämnen som ska omfattas av restriktioner. Enligt förslagsställaren framgår det av skälen till förordningen att kriterierna för att fastställa vilka ämnen som ska ingå i bilaga I och II bland annat har varit den hotnivå och handelsvolym som finns för en berörd sprängämnesprekursor. Avgörande har dessutom varit möjligheten att fastställa en koncentrationsnivå under vilken en sprängämnesprekursor fortfarande kan användas för legitima ändamål men med betydligt lägre risk för olaglig tillverkning av sprängämnen. Författningsförslagen i promemorian är avsedda att komplettera EU-förordningen.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det förekommer ingen redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren redovisar EU-förordningens bestämmelser och överväganden av huruvida det finns ett behov av kompletterande nationella bestämmelser samt föreslår författningsförslag då det bedöms nödvändigt för att kunna följa förordningens bestämmelser. Författningsförslagen är av sådan natur att det inte torde finnas ett alternativ till reglering. Såvitt Regelrådet kan bedöma finns inte heller några uppenbara alternativa lösningar till förslagen.

Regelrådet finner därför avsaknad av redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar i detta ärende.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren redovisar EU-förordningens bestämmelser och de kompletterande nationella bestämmelserna i ljuset av dessa.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren anger att den nya EU-förordningen trädde i kraft den 31 juli 2019 och ska tillämpas av medlemsstaterna från och med den 1 februari 2021. De föreslagna författningsändringarna som avser att komplettera EU-förordningens bestämmelse bör träda i kraft samtidigt som EU-förordningen ska tillämpas fullt ut, det vill säga från och med den 1 februari 2021. Det framgår vidare av promemorian att flera av de nya bestämmelserna i EU-förordningen rör speciella informationsinsatser om regelverkets krav.

Regelrådet gör följande bedömning. Motiveringen till valt ikraftträdandedatum är tydlig. Då informationsinsatser till berörda företag utgör en del av de substantiella bestämmelserna bedömer Regelrådet inte det nödvändigt med ytterligare redovisning av behovet av speciella informationsinsatser.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det förekommer ingen redovisning av berörda företag vare sig utifrån antal, storlek eller bransch.

Regelrådet finner därför redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek eller bransch bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Förslagsställaren anger att för de företag som tillhandahåller produkter som innehåller sprängämnesprekursorer som omfattas av restriktioner finns en risk att försäljningen minskar något ytterligare med anledning av de nya kraven. Skyldigheterna för företag att rapportera misstänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder av reglerade sprängämnesprekursorer utökas till att omfatta fler företag, såsom internetbaserade marknadsplatser, professionella användare och enskilda. Kraven på att föra information vidare i distributionskedjan och att kontrollera försäljningen även till professionella användare och ekonomiska aktörer kommer också leda till visst merarbete för företagen. Tillsyn kommer dessutom att bedrivas när det gäller flertalet av de skyldigheter som företag och enskilda träffas av med anledning av EU-förordningen. Den tillsynsavgift som kommer att tas ut av tillsynsmyndigheten bedöms dock bli liten i förhållande till de avgifter som redan i dag tas ut för tillsyn enligt kemikalielagstiftningen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det finns viss information av förslagets påverkan på berörda företags kostnader och verksamhet. Även om de substantiella kraven till stor del härrör från en direkt tillämplig EU-förordning och förslagsställarens handlingsutrymme är begränsat i detta avseende borde förslagsställaren redovisat effekterna kvalitativt mer utförligt och även gjort försök till kvantifierade uppskattningar.

Regelrådet finner därför redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det förekommer ingen redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag.

Regelrådet finner därför redovisningen av förslagets påverkan på konkurrensförhållanden för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det förekommer ingen redovisning av förslagets påverkan på företagen i andra avseenden.

Regelrådet gör följande bedömning. Eftersom beskrivningen av effekter för företag generellt sett får sägas brista i tydlighet kan det inte på förhand uteslutas att det finns påverkan på företagen i andra avseenden. Därför är befintlig beskrivning otillräcklig.

Regelrådet finner därför avsaknaden av redovisning av förslagets påverkan på företagen i andra avseenden bristfällig.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det förekommer ingen redovisning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet finner därför redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Promemorian innehåller en förtjänstfull beskrivning av EU-förordningens bestämmelser och en tydlig redovisning av överväganden och behov av viss kompletterande nationell lagstiftning. Promemorian innehåller en mycket översiktlig beskrivning av förslagets konsekvenser för företag, men denna borde ha varit mer utförlig. En stor brist är att det helt saknas uppgifter om berörda företag. Regelrådet noterar vidare att EU-förordningens bestämmelser är mycket detaljerade vad avser de områden där föreskriftsrätt ges till MSB. Det hade för tydlighetens skull därför varit önskvärt med en redovisning av förväntat innehåll eller inriktning för detta föreskriftsarbete beträffande vilka eventuella effekter de kan få för företagen.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 oktober 2019.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs, Claes Norberg och Lennart Renbjär.

Ärendet föredrogs av Anna Stattin.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Anna Stattin
Föredragande